

**ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΕΕ/ΤΚΜ
2020 - 2024
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ**

Στόχευση και διαδικασίες

Η Μ.Ε. Περιβάλλοντος του ΤΤΕ/ΤΚΜ στη νέα της θητεία καλείται να εργαστεί σε μια χρονική περίοδο που χαρακτηρίζεται, ως προς την διαχείριση του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα από τα ακόλουθα:

1. Διαμόρφωση και υιοθέτηση των επιμέρους πολιτικών για την κυκλική οικονομία
2. Εφαρμογή της πράσινης συμφωνίας στην Ε.Ε. και προετοιμασία του «κλιματικού νόμου»
3. Έναρξη της νέας προγραμματικής περιόδου 2021 – 2027
4. Σχεδιασμός και υλοποίηση του νέου ευρωπαϊκού πακέτου στήριξης και ανάκαμψης της οικονομίας
5. Μετά-covid εποχή με τα δεδομένα που δημιούργησε και στον τομέα του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής

Η Μ.Ε. πρέπει να επικεντρωθεί στα προβλήματα και τις προοπτικές της Κεντρικής Μακεδονίας, λαμβάνοντας υπόψη το παραπάνω πλαίσιο.

Οι αρχές με τις οποίες θα εργαστεί είναι, ιδιαίτερα, η Εξωστρέφεια, η Ομαδικότητα, η Αξιοποίηση της εξειδίκευσης και εμπειρίας των συναδέλφων. Η Μ.Ε. θα επιδιώξει τη Συνεργασία με άλλες ΜΕ ΤΕΕ/ΤΚΜ, τη Συνεργασία με Ν.Ε. ΤΕΕ/ΤΚΜ, τη Συνεργασία με φορείς και Οργανισμούς της Περιφέρειας.

Σε κάθε περίπτωση θα ανταποκριθεί στις ανάγκες Τεκμηρίωσης των θέσεων του ΤΕΕ/ΤΚΜ για επίκαιρα ή / και διαχρονικά περιβαλλοντικά θέματα.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

1. **Νομοθεσία – Θεσμικό πλαίσιο: παρακολούθηση, επεξεργασία, σχολιασμός και προτάσεις για το περιβάλλον**
 - Παρακολούθηση της ελληνικής νομοθεσίας - Σχολιασμός και διαβούλευση νομοσχεδίων
 - Επεξεργασία υφιστάμενης νομοθεσίας, αξιολόγηση Ν. 4685/2020 και προτάσεις για νέο θεσμικό πλαίσιο προς την πολιτεία
 - Πολιτική περιβάλλοντος διεθνών και ευρωπαϊκών οργανισμών και επιπτώσεις / προκλήσεις στην ΠΚΜ
 - Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης ΟΗΕ
 - Πράσινη Συμφωνία Ε.Ε.
 - Κλιματικός Νόμος ΕΕ
 - Παρακολούθηση της ενσωμάτωσης της ευρωπαϊκής νομοθεσίας στο ελληνικό δίκαιο
 - Φορείς διαχείρισης – Νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας: Σύσταση νέου φορέα ΟΦΥΠΕΚΑ
 - Ελεγκτές περιβάλλοντος
2. **Περιβαλλοντική Αποκατάσταση Λίμνης Κορώνειας**
 - Καταγραφή και αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης
 - Προτάσεις στο πλαίσιο των νέων νομοθετικών ρυθμίσεων για τις αρμοδιότητες και της νέας προγραμματικής περιόδου
3. **Προστατευόμενες περιοχές Κεντρικής Μακεδονίας και θαλάσσια οικοσυστήματα**
 - Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης
 - Προτάσεις έργων και δράσεων – Διερεύνηση πηγών χρηματοδότησης
 - Λειτουργία φορέα διαχείρισης
4. **Περιβαλλοντική διάσταση μεγάλων έργων και δραστηριοτήτων στην ΠΚΜ**
 - Παραλιακό Μέτωπο - Θερμαϊκός Κόλπος
 - Λιμένας Θεσσαλονίκης
 - Μαρίνα Αρετσούς (Καλαμαριά)
 - Ανάπλαση ΔΕΘ
 - Μεγάλες αστικές αναπλάσεις
 - Εξωτερική περιφερειακή Θεσσαλονίκης – fly over

- Κανόνες χωροθέτησης ΑΠΕ σε προστατευόμενες περιοχές και γεωργική γη και περιβαλλοντικές επιπτώσεις

5. Περιβαλλοντική διαχείριση σε υποδομές μεταφορών

- ΟΛΘ
- Λιμάνια – Μαρίνες
- Αερολιμένας «Μακεδονία»
- Σιδηροδρομικοί σταθμοί – πύλες εισόδου

6. Υδατικοί πόροι

- Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης στην διαχείριση υγρών αποβλήτων στην ΠΚΜ
- Προτάσεις για την ολοκλήρωση υποδομών ΕΕΛ και για την ορθή λειτουργία των υφιστάμενων
- Ειδικές πηγές ρύπανσης στην ΠΚΜ και προτάσεις διαχείρισης (πχ υγρά απόβλητα βυρσοδεψίας)
- Διαχείριση λεκανών απορροής ποταμών

7. Διαχείριση στερεών αποβλήτων

- Προτάσεις για τον νέο ΠΕΣΔΑ
- Εφαρμογή της ανακύκλωσης των βιοαποικοδομήσιμων σ.α.
- Εναλλακτική διαχείριση ειδικών ρευμάτων σ.α.
- Πράσινα σημεία και ΜΕΑ
- Περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την ενεργειακή αξιοποίηση σ.α. και δευτερογενών καυσίμων (συνεργασία με ΜΕ Ενέργειας)
- Ανακύκλωση φωτοβολταϊκών πάνελ και ανεμογεννητριών μετά το τέλος του κύκλου ζωής τους.
- Πρόληψη παραγωγής σ.α. – προτάσεις εφαρμογής πολιτικών zero waste
- Διαχείριση επικινδύνων σ.α. στην ΠΚΜ
- Διαχείριση ειδικών αποβλήτων (βιομηχανικά σ.α., ιλύς, σ.α. πρωτογενή τομέα κλπ)
- Ανεξέλεγκτη διάθεση σ.α
- Απορρύπανση περιοχών

8. Ατμοσφαιρική ρύπανση

- Εκπομπές αερίων ρύπων από τον δευτερογενή τομέα
- Κυκλοφοριακό και εκπομπές αερίων ρύπων
- Παρακολούθηση ποιότητας αέρα και δομές ελέγχου

9. Κλιματική Αλλαγή – Κυκλική Οικονομία

- Βιομηχανική συμβίωση – προϋποθέσεις και προοπτικές στην Π.Κ.Μ.
- Βιώσιμη αγροτική παραγωγή
- Βιώσιμος τουρισμός
- Ανθεκτικότητα πόλεων (συνεργασία με Μόνιμη Ο.Ε. για τις φυσικές καταστροφές)

- Urban mining
- Ανακύκλωση ΑΕΚΚ - παραγωγή και διάθεση δευτερογενών υλικών – ενσωμάτωση εθελοντικών ευρωπαϊκών εργαλείων: Ευρωπαϊκό Πρωτόκολλο για τη διαχείριση των ΑΚΚ, Κατευθυντήριες γραμμές για επιθεώρηση πριν την κατεδάφιση, Level(s): εθελοντικό πλαίσιο για τη βελτίωση της βιωσιμότητας στον κατασκευαστικό τομέα

10. Εφαρμογή νέων τεχνολογιών

- Τεχνολογίες IoT στην περιβαλλοντική διαχείριση
- Smart traffic management
- Smart waste management

11. Χρηματοδοτικά Μέσα

Παρακολούθηση χρηματοδοτικών εργαλείων για το περιβάλλον και προτάσεις μέτρων και έργων για την ΠΚΜ

- Νέα προγραμματική περίοδος 2021 - 2027
- Προτάσεις για μέτρα στο νέο ΠΕΠ Κ.Μ.
- Πρόγραμμα "Αντώνης Τρίτσης"
- Πράσινο Ταμείο

ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Περιβαλλοντική Αποκατάσταση Λίμνης Κορώνειας

Μετά την συγκέντρωση των αρμοδιοτήτων για την περιβαλλοντική αποκατάσταση της Λίμνης Κορώνειας στο ΥΠΕΝ, είναι αναγκαίο το ΤΕΕ να παρακολουθεί και να παρεμβαίνει με προτάσεις τόσο στο συντονισμό και την υλοποίηση των εκτελούμενων και προγραμματισμένων έργων και παρεμβάσεων, όσο και σε νέες δράσεις.

Η Ο.Ε. εργασίας θα περιλάβει τα ακόλουθα:

- Νομοθετικό πλαίσιο προστασίας (από τη θεσμοθέτηση του ως εθνικό πάρκο και την ένταξη σε περιοχή Natura 2000, συνθήκη Ramsar έως την κατάργηση των Φορέων Διαχείρισης και την αλλαγή των αρμοδιοτήτων).
- Σύντομη περιγραφή (γεωλογική ιστορία, πανίδα, χλωρίδα κτλ.).
- Ιστορική εξέλιξη των ποιοτικών χαρακτηριστικών της λίμνης.
- Σημερινή κατάσταση – Ρύπανση νερού, παράγοντες ποιότητας της λίμνης.
- Υδατικό Δυναμικό της περιοχής – Εκμεταλλεύσεις
- Κλιματική Αλλαγή
- Στόχοι αποκατάστασης, Masterplan
- Αξιολόγηση παρεμβάσεων
- Προτάσεις δέσμης μέτρων.
- Δράση – Αποτελεσματικότητα και προοπτικές Φορέα Διαχείρισης Λιμνών.

2. Διαχείριση υγρών αποβλήτων

Την τελευταία προγραμματική περίοδο έχουν δεσμευτεί 1,1 δις. ευρώ για την διαχείριση των υγρών αποβλήτων στην χώρα μας, ενώ στις προηγούμενες περιόδους είχαν δαπανηθεί 2,5 δις.

Σχεδιάζοντας το νέο προγραμματικό πλαίσιο είναι αναγκαίο να αποτιμήσουμε τα έργα στην Κεντρική Μακεδονία, να καταγράψουμε τις ελλείψεις σε υποδομές και να αξιολογήσουμε την λειτουργία των υφιστάμενων.

Η Ο.Ε. θα συλλέξει και αξιολογήσει τα στοιχεία για τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις στην Π.Κ.Μ.. Επίσης, θα καταγράψει τους οικισμούς που υπολείπονται σε υποδομές. Τέλος, θα διατυπώσει προτάσεις τόσο για την κάλυψη των αναγκών σε υποδομές, όσο και για την ομαλή και πλήρη λειτουργία τους.

3. Διαχείριση ΑΕΚΚ και σύνταξη οδηγού. Χρήση δευτερογενών προϊόντων

Τα ΑΕΚΚ αποτελούν τον έναν από τους πέντε άξονες της στρατηγικής για την κυκλική οικονομία.

Παρόλο που στην Ελλάδα εντάσσονται στην εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων και ο εθνικός μας στόχος ήταν η ανακύκλωση του 70% των ετήσια παραγόμενων ΑΕΚΚ μέχρι το 2020, είμαστε ακόμη σε ποσοστά κοντά στο 20%.

Πρόσφατα αυστηροποιήθηκε η νομοθεσία για τον έλεγχο της διαχείρισης των ΑΕΚΚ στα ιδιωτικά έργα και πολλοί συνάδελφοι έρχονται 1^η φορά αντιμέτωποι με το θέμα.

Πέρα από την προαναφερθείσα επίτευξη του στόχου, σημαντική πρόκληση αποτελεί και η χρήση των δευτερογενών υλικών στα έργα. Ζητήματα που πρέπει να εξεταστούν είναι οι προδιαγραφές των ανακυκλωμένων προϊόντων, οι προϋποθέσεις διαλογής και διαχείρισης των ΑΕΚΚ για την παραγωγή ποιοτικών δευτερογενών υλών, οι δυνατότητες χρήσης στα ιδιωτικά και στα δημόσια έργα. Η Ο.Ε. θα παραδώσει εγχειρίδιο για την συνολική διαχείριση των ΑΕΚΚ.

4. IoT στην περιβαλλοντική διαχείριση στον γεωργικό τομέα

Οι εφαρμογές των νέων τεχνολογιών και ιδιαίτερα του «Διαδικτύου των πραγμάτων» (IoT) στην διαχείριση του περιβάλλοντος είναι πάρα πολλές και σε όλους τους τομείς δραστηριότητας.

Η Ομάδα εργασίας προτείνεται να ασχοληθεί με την εφαρμογή του IoT στην περιβαλλοντική διαχείριση της γεωργίας.

Ο πρωτογενής τομέας στην Κεντρική Μακεδονία συνεισφέρει σε ποσοστό μεγαλύτερο του 20% στην Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) του πρωτογενούς τομέα σε επίπεδο χώρας.

Είναι επιβεβλημένο η πρωτογενής παραγωγή να εκσυγχρονιστεί για την βελτίωση της οικονομικής απόδοσης σε συνδυασμό με τη μείωση των εισροών και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Η Ο.Ε. θα καταγράψει το state of the art και θα καταλήξει σε προτάσεις προς τους φορείς αγροτικής πολιτικής και υποστήριξης των αγροτών στην Περιφέρεια Κ.Μ.

5. Προστατευόμενες περιοχές ΚΜ

Το Νομοθετικό πλαίσιο προστασίας των προστατευόμενων περιοχών τροποποιήθηκε πρόσφατα.

Στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι αναγκαίο να γίνει μια αξιολόγηση για την μέχρι τώρα εφαρμογή των πολιτικών προστασίας και να διατυπωθούν προτάσεις, ενόψει και της νέας προγραμματικής περιόδου.

Στο αντικείμενο της Ο.Ε. θα περιληφθεί καταγραφή των περιοχών:

- Εθνικά πάρκα
- Περιοχές Natura 2000: (ΖΕΠ/ΕΖΔ)
- Καταφύγια άγριας ζωής
- Ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές
- Εκτροφεία Θηραμάτων
- Υγρότοποι Ramsar - Corine
- Αισθητικά δάση
- Μνημεία της φύσης
- Εθνικοί δρυμοί
- Σημαντικές περιοχές για τα πουλιά (Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία)

Θα διατυπωθούν προτάσεις στους άξονες:

- Δράση – Αποτελεσματικότητα και προοπτικές του Φορέα Διαχείρισης
- Προβλήματα και μέτρα αντιμετώπισης
- Κλιματική Αλλαγή

6. Διαχείριση επικινδύνων στερεών αποβλήτων – αμιάντος

Παρόλο που έχει περάσει πολύς χρόνος από τον χαρακτηρισμό του αμιάντου ως επικίνδυνου, εξακολουθεί να υφίσταται μεγάλος αριθμός κτιρίων, (σπιτιών, αγροτικών αποθηκών, επαγγελματικών χώρων) που φέρουν στοιχεία αμιάντου.

Οι ιδιοκτήτες, λόγω του υψηλού κόστους διαχείρισης αλλά και από άγνοια του κινδύνου, αποξηλώνουν και «κρύβουν» τα στοιχεία αμιάντου ανάμεσα σε άλλα απόβλητα ή τα απορρίπτουν ανεξέλεγκτα με σοβαρές συνέπειες στο περιβάλλον.

Η Ο.Ε. θα επιχειρήσει να συλλέξει στοιχεία για την έκταση του προβλήματος και να διατυπώσει προτάσεις για συνολική επίλυση.

7. Zero waste: περιπτώσεις εφαρμογής – οδηγός

Η μηδενική παραγωγή αποβλήτων είναι οραματικός, αλλά και ρεαλιστικός στόχος. Πέρα από τα μεμονωμένα προϊόντα ή τα καταστήματα, η φιλοσοφία zero waste μπορεί να εφαρμοστεί σε περιοχές, όπως γειτονίες, ανοιχτά εμπορικά κέντρα (open malls), οικισμούς.

Η Ο.Ε. θα συλλέξει και αξιολογήσει καλές πρακτικές από το εξωτερικό και την Ελλάδα και θα συντάξει έναν οδηγό που θα απευθύνεται κύρια στην Τ.Α.

8. Υλοποίηση υφιστάμενου ΠΕΣΔΑ - προτάσεις για τον νέο σχεδιασμό

Το ΤΕΕ / ΤΚΜ διαχρονικά ασχολείται με την διαχείριση των στερεών αποβλήτων και ειδικότερα με τον εκάστοτε Περιφερειακό Σχεδιασμό της Κεντρικής Μακεδονίας.

Ευρισκόμενοι μπροστά στην εκπόνηση του νέου Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων της χώρας και του Εθνικού Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, είναι ανάγκη:

Α) να αξιολογήσουμε την υλοποίηση του υφιστάμενου περιφερειακού σχεδιασμού και

Β) να διατυπώσουμε τις προτάσεις μας για τον νέο σχεδιασμό.

Η Ο.Ε. θα αξιοποιήσει τα συμπεράσματα και τις προτάσεις προηγούμενης Ο.Ε. με θέμα «Διαχείριση αποβλήτων στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας: Υφιστάμενη κατάσταση, ευκαιρίες και μελλοντικές προκλήσεις στη βάση του νέου ΕΣΔΑ», ενσωματώνοντας την στρατηγική για την κυκλική οικονομία.

9. Νέα προγραμματική περίοδος - Χρηματοδοτικά εργαλεία

Η υλοποίηση της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου 2014-2020 βρίσκεται πλέον σε φάση ολοκλήρωσης και με βάση ποιοτικά στοιχεία της Εθνικής Αρχής Συντονισμού (ΕΑΣ) και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) φαίνεται ότι υπάρχει σχετική υστέρηση στην υποβολή από τους Δικαιούχους σκόπιμων επιλέξιμων έργων με προχωρημένο βαθμό ωρίμανσης, που να επιτρέπει την ταχεία ένταξη τους (δημοπράτηση, συμβασιοποίηση και υλοποίηση) στα νέα προγράμματα. Η διαπίστωση αυτή αφορά κατά κύριο λόγο έργα επιλέξιμα για συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, δηλ. κατεχοχόν έργων του τομέα του Περιβάλλοντος.

Κρίνεται επομένως σκόπιμη, παράλληλα με τη διαδικασία σχεδιασμού του νέου ΕΣΠΑ 2021-2027, η καταγραφή των διαθέσιμων χρηματοδοτικών μέσων και των ειδικότερων στόχων, προτεραιοτήτων, παρεμβάσεων, κλπ, ώστε να υπάρχει μία αυξημένη ετοιμότητα και μία δυνατότητα έγκαιρου προγραμματισμού περιβαλλοντικών έργων για την ένταξή τους. Η καταγραφή αυτή θα εμπλουτίζεται και θα επικαιροποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα και θα γίνει με βάση:

- ✓ τις υφιστάμενες στρατηγικές/σχεδιασμούς σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο,
- ✓ την κάλυψη κενών που εξακολουθούν να υφίστανται (π.χ. πιθανότητα επιβολής ποινών από ΕΕ για μη κάλυψη υποχρεώσεων), και
- ✓ την κάλυψη αναπτυξιακών δυνατοτήτων που παραμένουν ανεκμετάλλευτες.

Θα εξεταστούν ιδιαίτερα:

- Νέα προγραμματική περίοδος ΕΣΠΑ 2021-2027
- Προτάσεις στο νέο ΠΕΠ Κ. Μακεδονίας
- Πρόγραμμα "Αντώνης Τρίτσης"
- Πράσινο Ταμείο
- Ταμείο Καινοτομίας, Interreg, Horizon 2020

10. Έλεγχος εφαρμογής περιβαλλοντικής νομοθεσίας (συνεχιζόμενη)

Κατά την προηγούμενη θητεία της η Μ.Ε. Περιβάλλοντος είχε προτείνει και η Δ.Ε. συγκρότησε Ο.Ε. με θέμα «Έλεγχος εφαρμογής περιβαλλοντικής νομοθεσίας».

Στα πλαίσια της Ο.Ε. εξετάστηκαν οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων φορέων στην περιβαλλοντική αδειοδότηση και στην παρακολούθηση της συμμόρφωσης φορέων/επιχειρήσεων με τις κατά περίπτωση Αποφάσεις Έκδοσης Περιβαλλοντικών Όρων. Διενεργήθηκαν προσωπικές συνεντεύξεις με στελέχη υπηρεσιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ΠΚΜ, της αιρετής ΠΚΜ, του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΥΠΕΝ). Τέλος βγήκαν σημαντικά συμπεράσματα όσο αφορά την Περιβαλλοντική Ευθύνη του δημοσίου και ιδιωτικού φορέα.

Η Ο.Ε. δεν ολοκλήρωσε το έργο της, έχει όμως σημαντικό επεξεργασμένο υλικό. Λαμβάνοντας υπόψη και το νέο Νόμο 4685/2020 (ΦΕΚ 92/Α/07-05-2020) περί εκσυγχρονισμού της περιβαλλοντικής νομοθεσίας αλλά και τα νέα δεδομένα που διαμορφώνονται από την πρόσφατη Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και την εξέλιξη της παγκόσμιας πανδημίας (COVID-19), η Ο.Ε. θα επανασυγκροτηθεί για να ολοκληρώσει το έργο της.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Τα προτεινόμενα σεμινάρια αφορούν στα ακόλουθα θέματα:

1. Προδιαγραφές χρήσης δευτερογενών υλών στα τεχνικά έργα
2. Λειτουργία – διαχείριση μονάδων επεξεργασίας μη επικινδύνων στερεών αποβλήτων
3. Διαχείριση ΑΕΚΚ
4. Ευρωπαϊκή πράσινη συμφωνία – κλιματική αλλαγή – κυκλική οικονομία

Τα σεμινάρια θα διοργανωθούν είτε με την φυσική παρουσία των συμμετεχόντων είτε με την μορφή webinars.

ΗΜΕΡΙΔΕΣ

Προτείνεται η διοργάνωση δύο Ημερίδων.

ΛΟΙΠΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

- Οργάνωση εκδηλώσεων για την Ημέρα Περιβάλλοντος
- Δημοσιεύσεις άρθρων στο Newsletter του ΤΕΕ ΤΚΜ.
- Συμμετοχή σε δράσεις και μέσα ενημέρωσης άλλων φορέων, όπως Περιφέρεια Κ.Μ., Δήμοι, Πανεπιστήμια, Ενώσεις, Ζώνη Καινοτομίας, Τεχνολογικό Μουσείο κ.ά.